

Boetij de cōsolatiōe philosophie

bulosuz visuz ē. anteq̄b̄ sup̄ma ei⁹ ossa Olympiā allata. miraculo fidē fez
eisent. Plutarchus ait Romanoz duce Sertorii apō Lygennā opis
cū Libye. effosso sepulchro. qd̄ incole Ante dicitabant. hūanū cadauer
inulitate molis inueniss. Anteus (vt fabulāt) pstrat⁹ a terra mīrō vires
accipiebat. z qd̄ maiores. Ea re cognita a tra abstinuit Hercules z subz
lime domuit. Diceribit h̄ certamē elegāter Lucan⁹ libro Pharsalic̄ q̄to.

Lacus.

Euander

Aper erymā
theus.

Hercules ee
lū sustinuit

¶ Lacus. Hic scdm̄ fabulā Vulcani fili⁹ fuit ore ignē ac fumū vomes.
q̄ vicina oī populabat. Veritas m̄ fm̄ philologos z historicos hoc h̄.
hūc fuisse Euātri neq̄ssimū seruū. ac furē. Sunt q̄ dicit eu. occupato circa
Tulturnū z Ēspaniā regno. dū tractat etiam ea. q̄ pescat̄ in Euātri
Breadū regḡ iura. duc̄ Hercules. q̄ tū forte aderat. op̄fliuz fuisse. De h̄
Uergi. lib. viij. ¶ Setiger. aper Erymātheu aprū viuū cepit Hercules
astu q̄ narrat Polyn. Verfabat inq̄t erymātheus aper in qd̄ valle
la nubib⁹ expleta. qd̄ vbi adiudicet Hercules ex eo vallis supelio. qua
maior niuū vis erat. ferā iactis lapidib⁹ incessebat. ita irritata. dū h̄ Her
cule conat̄ irruere. incedēs i altitudinē niuū. demersaq̄. nullo negotio ab
Hercule capta ē. quā tergo ipolitā Dyzenas detulit. z in media cōcione
dūnisi. cū summa oīm̄ trepidatōe (vt canit̄ Apollonius) z inib⁹ Euā
rysthei. q̄ se p̄sec̄ se dī in vas encū. ¶ Ultim⁹ cc. Hercules p̄ Atlāte celū
huntr̄ sustinuisse dī. ¶ Claudian⁹ De maxim⁹ Atlas Horvuit. ipso
quā p̄merere polo. Ad Atlāne p̄fec̄t̄ Hercules. cū didicisse a Nero.
se malis Hesperidū porti nō possi sine illi⁹ ope. Sed interim dū Atlas
Herculi operā nauar. ipe celū subiēt. quicq̄ tā receptor⁹ Atlas nō videt̄
rc̄t̄. Hercules astu elutus ē. Imperat. vt ille rādiu celo succedat. qd̄ se
rendo oneri pululū sibi apter. atq̄ ita corrept̄ malis. q̄ humi iacebant.
euestigio victor abiit. ¶ Pretiū. p̄mū

¶ Seuerini Boethij de Phie cōsolatōe liber q̄ntus. adiecs
Joānis Mūrmellij adnotatiōnib⁹ z glossulis

Prosa p̄ma

Dixerat. orōnīs cursuz ad alia qdā tractāda z expedien
da p̄tebat. B. Tū ego Recta qd̄ez (inq̄) exhortatio
tuaḡ p̄sūs auctoritate dignissima. Sz q̄ tu dudū de
p̄uidētia q̄stionē plurib⁹ alijs iplicitā eē dīxisti. re experior. Qui
ro em̄ an eē aliquid oīno. z qd̄ nā eē casuz arbitrare. P. Tū illa. festiv
ho inq̄s debitū p̄missiōis absoluere. viāḡ tibi q̄ in patriā reuehar̄
aspire. Nec at z si putilia cognitu. m̄ a p̄positiūnī tramite paulisp
auerla sunt. Uerendūq̄ ē ne deuūs fatigat⁹. ad emetiendū rectum
iter sufficere nō possis. B. Neid inq̄ p̄sūs vereare. Nā q̄s mīhilo
eo fuerit. ea q̄bo marie delecto. agnoscere. Sil cū oīne disputatiōis
tue lat⁹ indubitate fide p̄stiterit. nīb̄ il de sequētib⁹ abigaf. P. Tū
illa Mozez inq̄ gerā tibi simulos sic exorsa ē. Si qd̄e inq̄t aliquis

Liber quintus Foliū. xcv.

ementū temerario motu nullaqz causaz coniunctione p̄ductū casuz ec̄ definiat. nihil oīno casuz ec̄ p̄fimo. et p̄ter subiecte rei sc̄atōem inā nem p̄sus ec̄ vocē decerno. Quis em̄ coercēte in ordinē cūcta deo- loc⁹ ec̄ vll⁹ temeritati reliquus p̄t. Nā nihil ex nihilo existere vera sentēcia ē. cui nemo vñqz vetez refragat⁹ ē. quāqz id illi nō de opa- te p̄ncipio. s̄z de materiali subiecto. h̄ ē de natura oīm rōnum. quasi qđdā iecerint fundamētū. At si nullis ex causis oriat̄ aliqd. id de nihilo ortū ec̄ videbis. Qd̄ si h̄ fieri neqt̄. nec casuz qđē huiuscemo- di ec̄ possibile ē. qđē paulo an̄ definivit⁹. B. Quid igit̄ inqz: Ni- hil ne ē qđ v̄l casus v̄l fortuitū iure appellari q̄at? Un̄ ē aliqd (rāetsi vulg⁹ lateat) cui vocabula ista suenīt̄: P. Aristoteles me⁹ id (in- quic̄) in physic⁹ et breui et veri p̄pinq̄ rōe definiuit. B. Quo nā inqz mō: P. Quoties aliqd (ait) cuiuspiā rei grā gerit. aliudqz qbusdā de causis qđ qđ intēdebat obtinet. casus vocat. vt si q̄s colēdi agri et fodē humū. defossi auri pond⁹ inueniat. Hoc igit̄ fortuito q̄/ de credit accidisse. vez nō de nihilo ē. Nā p̄prius causas h̄z q̄z im- prouisus inopinatusqz cursus casuz vides opatus Nā nisi cultor agri humū foderet. nisi eo loco pecunia sua depositor obruisset. aut tū nō eēt inuentū. De sunt igit̄ fortuiti cause p̄pēdij. qđ ex obujs si bi et p̄fluētib⁹ causis nō ex gerēs intētōe p̄uenit. Neqz em̄ v̄l q̄ au- tū obruit. v̄l q̄ agrz exercuit vt ea pecunia reperiret intēdit. sed uti dixi qđ ille obruit. hūc fodisse suenitatqz cōcurrat. Licet igit̄ defi- nire casuz ec̄ inopinatū ex p̄fluētib⁹ causis in his q̄ ob aliqd gerunt- euentū. Cōcurrere nō atqz p̄fluere causas. facit ordo ille inenitabili- li coniunctione pcedens. q̄ de p̄udentie fonte descendēs cūcta suis lo- cis temporibusqz disponit.

Proximo volumine differnit Phia. solos qđē bonos potētes ec̄. maſ- los ac̄ oēs ilrecilles. malū tē nihil ec̄. cū optimi. maximi regi p̄uidētia. et fa- talis neicit̄ serie in bonū. vt in sine luū oia dirigant̄. Ex q̄ fit. vi (qđ Bo- ethio perpera videbas) Ibonis nūqz mala accidant. q̄ aduersitas eis pos- tissimū p̄tūs exercēde materia estiuxa illid Quidianū. Siclic̄ aduersi- sis p̄bitas exercita reb⁹. Materiā tristī tpe laudis h̄z. Elez̄ cū sup̄ dic- tū sic. facū ab imobil p̄uidētis exordijs p̄fici. et ita ipa s q̄s fatales cō-

S ij

Boetij de cōsolatōe philosophie

ne x̄iones imobiles ēē oportere. dubiū fit. q̄ mō stare possit hūani libertas
arbiterj. cū ineuitabili t̄iuine. puidētē satiq̄ necessitate. Fructra q̄z credi
videt̄ casum quippiā ēē. cū nihil cadere possit. qd̄ dei. puidentia nō p̄mēt̄
ruerit. Toto igit̄ hoc libro de casu. literoz̄ hois arbitrio disputat. Pr̄h̄
mū āt qd̄ sit casus exponit. idz̄ hunc in modū. **C**asus est inopinat̄. ex
fluentib̄ causis in his q̄ ob aliud gerunt̄ euentus. ¶ S; qd̄ tu dudum
de puidentia digisti. re experior. Ica est legere in codicib̄ antiquis. Est aut̄
sensus. S; experior re. id est experientia vez cognosco id qd̄ tu dixisti duz̄
dū de puidentia. pura talē esse materiā. vr vna dubitatōe succisa. innumerabiles alie.
velut hy dre capita succrescat. In alijs exemplarib̄ addit̄ q̄s
busdā hec legunt. Sed qd̄ tu dudū de puidentia questione plurib̄ alijs
implicata ēē dixisti. re experior. ¶ Hec an casus aliquid sit. et qd̄ si Tra
mitte. methodo. via sp̄ediosa. ¶ Decerno. statuo. ¶ Nihil ex nihilo ex̄
sistere. puta naturaſ ř ḡ causaſ peculiares. Nā deus uniusversalis om̄i cā
ex nihilo mundum creavit. ¶ De operante principio. de causa efficienti.
¶ Rationū. formaz. ¶ In physicis. libro physicor̄ sc̄bo.

Metz p̄mū

B Upis Achemenie scopulis. vbi versa sequentum
Pectoribus sigit spicula pugna fugax
Tigris ř eustrates uno se fonte resoluunt
Et mox abiunctis dissociantur aquis
Si coeant cursumq; iterum reuocentur in vnum
Confluat alterni quod trahit vnda vadī
Conueniant puppes ř vulsi flumine trunci
Nixtaqz fortuitos implicant vnda modos
Quos tamen ipsa vagos terre declinia casu
Surgitis ř lapsi defluus ordo regit.
Sic que permisis fluitare videtur habens
Fors partitur frenos ipsaq; lege meat

Achemenes
Achemenē pulchra quadā silitudine docet Ph̄ia casum nō esse de
nihilo. cæciſ nō sit de agētis intēcione. Quæadmodū em̄. si duoy flumis
num cursus iungant. naues quoq; ř trunci in diuersis adhuc alueis ab
aqua recepti. necessitate fluioq; in yñ tandē aluei de fluentiū p̄iungunt.
lacet hoc p̄ter spem intēcioneq; accidat. ita ř casus esti nō ex agētis aio ſic.
ſuas tñ peculiares cauſas hz. ¶ Rupis achemenite. montis armenie. aut
parthie. Achemenem parthor̄ regē Dorphyrizo voluit ēē. ř ex Achemenē
nidaz. pgenie deriuatoſ Persaz reges Herodotus scripsit. Hinc Achē
menius p̄scius. Parthicus v̄l armenius. Lucan⁹. Passus achemeni⁹
lōge decurrere capis. ¶ Scopulis. saxis p̄minentib̄. ¶ Ubi. Ordo. ist.
Ubi pugna fugax versa. sigit spicula pectorib̄ sequentum. Sensus est.

Liber quintus Foliū. xcvi.

E monte maioris armenie. cui iuncti sunt Parthi qui teste Trogō cō/ minus in acie preliari. aut obessas expugnare vrtes nesciunt. pugnanc Parthi. itaq; aut p̄currentib; equis. aut terga dantib;. sepe etiā fugam simulant. yr incautiores aduersum vulnera insequentes hanteant. plerūq; in ipso ar dore terraminis p̄la deserūt. ac paulo post pugnā ex fuga repetunt. **Vlā** poeta. Fidētemq; fuga Parthū. versisq; sagittis vno eodēq; fonte **Tigris** & Euphrates orūntur. **¶** **Pugna** fuga. gens parthiorū fugiendo pugnans. **Tigris**. hic a celeritate & cursu nūcupatus est. nā tigris me doz lingua. (vt Solinus alijq; tradidit) sagittā fecit. omnīūq; fluuiorū velocissimū canit Dionysius. Alij tamē a rigide aīali dictum volun tis grum. Diuus Hieronym⁹. **Tigris** inquit fluuius de paradiso extens iuxta scripture fidem. pergensq; tra Assyrios. & post multos circumflue (vt vult Josephus) in mare rubru effluens. Vocabatur aut̄ hoc nomine p̄pter velocitate instar bestie nimia pnicitate currentis. Hoc nomen teste Frāscio Pico. facit genitū pigrios. tigritos. tigridos. & attice **Tigris**. **Euphrates** nomi sumpit ex eo q; bona ferret. De hoc Hieronym⁹ **Euphrates** Euphrates flum⁹ Mesopotamia in paradyso oriens. Porro Salusti us auctor certissimus assertit. tam **Tigris** q; Euphratis in Armenia fon tes demonstrari. Ex quo animauertim⁹ alter de paradyso & fluminib; eius intelligendū. **Diogenes** siculus libro tertio. Post Nilū em & Gan gen flumina torius aīe nobiliora Euphrates ac **Tigris** & Armenia montib; fontes habent. Distant aut̄ ab inuicem stadijs mille & q̄ngentis. **Deinde** per **Dediā** & **Paretanos** descedunt in **Mesopotamia**. quā vndiq; circūdantes regioni nomen indiderūt. **Deinde** q; **Babylomā** flu entes in mare rubrum deferunt. Strabo libro geographic. x. Crescit **Amanus** multū in latum & alcum. & multitudis est. Pars australior est **Taurus**. qui Armenia distinguita Mesopotamia. Hinc fluunt **Tigris** & **Euphrates**. qui Mesopotamia circūdāt. & apud **Babylonios** inuicem coherent. **Deinde** in mare persicum emituntur. quorū **Euphrates** maior est. & plus regionis flexuoso aliue p̄currit. Fontes habeat in parte **Tauri** boreali fluit ad occidentē per Armenia. que maior appellatur. vlg; in Armenia minorē. quā a dextris habeat. a sinistris vero **Lisanam**. **Deinde** ad austriā flexus p̄finis iungitur **Lappadocū**. que ad dextram relinquit. ad sinistrā **Cōmageno** & **cōfinia**. rursumq; a **Sicinina**. enā **Sophia** maioris Armenia reliqua. progredivit in **Syriam**. atq; iterū flexum alium capit in **Babylonios**. & persicū sinum. **Tigris** ex eodem monte **Seleucia illarū**. ad **Euphrate** in accedit. ibiq; efficit Mesopotamia. **Deinde** in eundem sinū intrat. **Euphratis** ac **Tigridis** fontes inter se distant ad stadia duo millia & quīngenta. **Hacenus** Strabo. **¶** **Uno** fonte. fontib; vnius & eiusdē Armeniae montis. cui teste Strabone nōmē est **Tauro**. **¶** **Abiuncis**. segatis. **¶** **Quos** tamē. **Ordo** est **Quos** vas gos casus declinata. id est declivitates terre. subaudi regit. & quos casus vagos destruens ordo gurgitis lapsi regit.

Henecū subi serie causaz ē ne vlla nr̄i arbitrij libertas. an ipsos
S iii

Boetij de consolatione philosophie

qz hūanor mot̄ aīoz fatal' catena p̄strigite. P. Est inqt. Neq; em
fuerit vlla rōnal'natura qm eidē libertas assit arbitriū. Nā qd̄ ratōe
vti naturalr̄ pt. id h̄z iudiciū q qd̄q discernat. p se igit fugiēda op
tādā ve dinoscit. Qd̄ ho q̄s optādū eē indicat. perit Refugit ho qd̄
exstūmatē fugiēdū. Quare q̄b̄ inest rō. ip̄is etiā inest volēdi nōle
diḡ libertas. Sz hāc nō in oīb̄ equā eē p̄stituo. Nā supnis diuinis,
qz substātūs t̄ spicax iudiciū t̄ incorrupta volūtas. t̄ efficax op
tatorz p̄sto ē ptās. Hūanas ho aīas liberiores qd̄dē eē nece ē cū se in
metis diuinis speculatōe p̄seruat. Min⁹ ho cū dilabūt ad corpora. mi
nusq; etiā cū ērenis artub̄ colligat. Extrema ho ē sernit̄ cū vitis
dedite a rōnis pprie possēssioē ceciderit. Nā vbi oculos a summe lu
cis veritat̄ ad iferiora t̄ tenebrosa dieicerit. mor⁹ inscitie nube cali
gant. pñciosis turbāt affectib⁹. Quib⁹ accedēdo p̄sentēdoq; quā
īnuxere sibi adiuuāt fuitūtē t̄ sunt qdāmō. ppria libertate captiē.
Quet̄ ille ab ēnō clīcta sp̄spicēs p̄uidētē cernit itūt̄ t̄ suis qz
merit̄ p̄destinata disponit π̄cyp̄t̄ ēφop̄α κᾱt̄ π̄cyp̄t̄ ēπ̄akōvei.
Dubitat h̄ loco Boeth⁹. sc̄scituratq; sit ne vlla hūani libertas arb̄i
trij. an ip̄os q̄s aīaz mot̄ fatal' neccitas p̄stringat. Cui p̄bia rādet. om̄i
ronali nature libertatē adesse arbitrij. Sz supnis eminisc̄ substātūs maios
tē. deinde cāetū nō eq̄lē. tā. p̄ximā hūanis animis sei diuinitatē p̄replatōe
p̄seruātib⁹. min⁹ ho literas eas eē cū ad corpora dilabunt̄. minusq; etiā cū
terrenis artub̄ colligant. Graduertēdū at h̄ totū ex Platonis opinione
dictū. q̄si aīe sunt. anteç̄ corporib⁹ p̄iugant̄. Extremā ho fuitūtē eē eas
rū. q̄ scelerib⁹ mācipate p̄p̄ia amiliter libertatē. Inficit̄ ignozāt̄. La
ligant̄. obscurant̄ tenebrescūt π̄cyp̄t̄ ēφop̄α κᾱt̄ π̄cyp̄t̄ ēπ̄akōvei.
Homerici p̄lus pars ē posterior ex iliados. libro tertio. id est oīa yida. t̄
oīa audit̄. Asp̄icit oīa. t̄ oīa inaudit̄.

Duro claz lumē Phēbū Melliflui canit oris Homer⁹
Qui tñ iūma viscera terre Nō valet aut pelagi radioz
Infirma perrūpere luce Haud sic magni p̄ditor orbis.
Huic ex alto cūcta tuenti Nulla terre mole resiliunt
Nō nor atris nubib⁹ obstat Uno mentis cernit in ictu
Quēsunt q̄ fuerint veniantq; Quē (quia respicit oīa solus).
Verum possis dicere solem.
Carmē hoc eiusdē generis ē cū penult̄. q̄rti voluminis. Preferit co

Liber quintus Foliū .xvij.

Phia diuine puidētē pspicacitatē solis claritati de ḥ Homer⁹. Sol q̄ cūcta videt. q̄q̄ oīa maxim⁹ audit. Hic enim tāerstī mario splēcōre mirific⁹ refūgeat. terraꝝ tñ intīma penetrare neq̄. Puidētē hō lumiē īmētū cūcta nō inspicit solū. s̄ etiā penitissima q̄q̄ eoz pspicit. Neq̄ ei vlla vel noctis caligo. v̄l terre moles obſtēre valer. ¶ Phēbus sole. ¶ Hellisfui. melle flueris. ¶ Tanit. carmine laudat cū aliib⁹. tū in illādos terro. vt z paulo aī dīctū ē. Et tu sol. q̄ vniuersa z vides. z audis. Vide Pliniū lib⁹ bro naturalis historie capite sexto. ¶ Pertrūpere. venerare. ¶ Lūcta euēt. oīa inuenīt. Prisca Silbilla i libro Justini phī z martyris. ieripte Frāncisco Pico. Vetus em̄ de⁹ ē. sol⁹. nō edit⁹. ingens Oīa pspiciens. nō vīsibilis in dūperator. Quē moritura caro potis ē pphendere nūq̄.

Tum ego. En inq̄ diffīciliōrī rursus ambiguitate pfundor. Prosa Etia.
P. Que nā inq̄ ista ē: iā em̄ q̄bo pturnbare pfecto. B. Nī. mīū in h̄ aduersari ac repugnare videſ pnoscerē vniuersa deū. z eē vllū libertat̄ arbitriū. Nā si cūcta pspicit de⁹. neq̄ falli vlo mō p̄t. enenire nece ē qd̄ puidētia futur⁹ esse puidērit. Quare si ab eterno nō facta hoīm mō. s̄ etiā p̄silia volūtatesq̄ pnoscit. nulla erit arbitriū libertas. Neq̄ em̄ v̄l facū alid vllū v̄l q̄libet existere poterit vō lūcas. nīl quā nescia falli. puidētia diuīa p̄senserit. Nā si res alioz q̄ puiſe sunt detorq̄ri valēt. nō iā erit futuri firma p̄scientia. s̄ op̄i- nio poti⁹ incerta. qd̄ de eo credere nefas iudico. Neq̄ em̄ illā pbo rōnem. q̄ se qdā credūt hūc q̄stionis nodū posse dissoluere. Atiune em̄ nō iō qd̄ eē euentur⁹. qm̄ id puidētia futur⁹ eē pspexerit. s̄ econ trario poti⁹. qm̄ qd̄ futur⁹ ē diuīa. puidētia latere nō possit. Eod̄ mō necessariū ē h̄ in ḥtrāria relabī pte. Neq̄ em̄ nece eē ḥtingere q̄ puidēt. si nece eē q̄ futura sunt puidēri. Quasi hō q̄ cuiusloz rei cā sit. p̄sciētia ne futuroz necessitat̄. an futuroz necessitas puidētē laborez. At nos illō demōstrare nitamur. q̄ mō se habeat ordo causa tū. necessariū cē euentū p̄scitaz rez. etiā si p̄scientia futur⁹ reb⁹ eue nīndī necessitatē nō videat in ferre. Et em̄ si q̄spīa sedeat. opinione q̄ eū sedere pfectat verā eē nece ē. At ecōuerso rursus si de q̄spīa vera sit opinio qm̄ sedet. eū sedere nece ē. In vtrōq̄ ligē necessitas inest in h̄ qd̄ sedēdi at hō in altero veritat̄. S̄ nō icērco q̄sc̄ sedet qm̄ vera ē opinio. s̄ hec poti⁹ nā ē qm̄ quēpīa sedere pcessit. Ita cū cā

Boethij de cōsolatōe philosophie

Veritas ex altera pte pcedat, inest tñ cōis in veraq; necessitas. Silla
de puidētia futurisq; rebo rōcinari oportz. Nā etiā si iccirco qm̄ su
cura sunt puident. nō s̄o iō qm̄ puident eueniūt. nihilominus in
a deo v̄l vētura puideri. v̄l pūlla eueniire nece ē. qd ad perimendā
arbitrij libertatē solū sat̄ ē. Jā s̄o ē ppostez ē. vt eterne pscientie
epalii rez euent̄ cā ee dical. Quid ē at alid arbitrari iō deū futu
ra qm̄ sunt euētura puidere. q̄ putare q̄ oliz acciderit cām summe
elli? ee puidetie. Ad hec. Sicuti cū qd ee scio. idipm̄ ee nece ē. ita cū
qd futurū noui. idipm̄ futurū ee nece ē. Sic sit igit̄ vt euent̄ pscite
rei neq; euitari. Poslremo si qd alijs aliosuz q̄ sele res h̄z existi
met. id nō mō scia nō ē. h̄z ē opinio fallax a scie veritate lōge dīver
sa. Quare si qd ita futurū ē. vt ei⁹ cert⁹ ac necessari⁹ nō sit euent⁹. id
euētura ee psciri q̄ poterit. Sicut em̄ scia ipa ipmista ē falsitati. ita id
qd ab ea picip̄ ee al f̄ q̄ picip̄ neqt̄. Enāq; cā ē cur mēdaciō scia
careat. q̄ se ita rē q̄ h̄z h̄re nece ē vti eā sele h̄re scia pphēdit. Quid
igit̄. Quo nā mō dē hec incerta futura pnoscit. Nā si inenitabili
euētura c̄cerit q̄ etiā nō enenire possibile ē fallit qd sentire nō mō ne
fas ē. h̄z etiā voce pferre. At si vti sunt ita ea futura ee decernit. vt eq̄
fieri ea vel nō fieri posse cognoscet. q̄ ē h̄ce presciētia q̄ nihil certū.
nihil stabile pphēdit. Aut qd h̄ refert vaticinio illo ridiculo Tys
sie quicqd dicas aut erit aut nō. Quid etiā diuina puidētia h̄uania
opinione psciterit. si (vti hoies) incerta iudicat q̄z ē incerti⁹ euent⁹.
Qd si apd illū rez oīm̄ certissimum̄ fonte nihil incerti ee p̄t. cert⁹ cor
ē euent⁹ q̄ futura firmiē ille pscierit. Quare nulla ē h̄uanis pslīis
actionibusq; libertas. q̄s diuina mens sine falsitas errore cūcta psci
tēs ad vnu alligat ⁊ pstringit euentū. Quo semel recepto. qntus
occasus h̄uanaz rez pseq̄t liqt̄. Frustra em̄ bonis malisq; p̄mia pe
neve pponunt q̄ null⁹ meruit liber ac voluntari⁹ mor⁹ aior⁹. Idq;
q̄ oīm̄ videbis iniq̄ssimum̄ qd nūc eq̄ssimum̄ iudicat. Uel puniri ipo
bos v̄l remūnerari pbos. q̄s ad alterutū nō ppria mittit voluntas
h̄ futuri cogit certa necessitas. Nec vtiā igit̄ nec pscutes q̄q; ful.

Liber quintus Foliū, xcviij.

tint. h̄ oīm meritor̄ pot̄ mīsta atq̄ indiscreta ɔfuslo Quoq̄ nihil
 felerati⁹ ex cogitari p̄t. cū ex puidētia rez oīs ordo būcas. nihilq; li
 ceat p̄silijs h̄uanis. fit vt vitia q̄q; nr̄a ad bonoꝝ oīm rescrāt anto
 rē. Igit nec sperādi aliqd nec depeādi vlla rō ē. Quid em̄ v̄l speret
 q̄squaꝝ v̄l etiā depeādi q̄n optāda oīa indeflexa series p̄nectit. Ausereſ
 tigie vnicū illō inf̄ hoīes deūz ɔmerciū sperādi lez ⁊ depeādi. Si qdē
 iuste humilitat̄ p̄tio inestimabilē vicez dīnle ḡe p̄meremur. q̄ sol⁹
 mod⁹ ē q̄ cū deo colloq̄ hoīes posse videant illiq; inaccesſibili luci p̄
 us q̄b; q̄ iperēt ipa supplicādi rōne ɔiūgi. q̄ si recepta futuroꝝ ne
 cessitate nihil virtū h̄re credant. qd̄ erit q̄ summō illi rez p̄ncipi co
 necti atq; adh̄erere possim⁹. Quare neceſſe erit h̄uanū genus (ut
 paulo aī cātabas) dispeptū atq; diſtinctū ſuo fonte fatiſcere

Huc pſa dubitatū d⁹ Boeth⁹ de libero hoīis arbitrio. ⁊ dei p̄ſcētia
 diſſerit q̄ q̄no ſil' voſſin⁹ h̄ſttere. vt aliter alterz nō officiat. minime videt
 Ni recepta diuine p̄ſcētia necessitate. oīa ſerie qdā indeflexa p̄ſtrīgī teſ
 neris videt. Qd̄ ſi ita eēt. fruſtra ſperaret hoīes. aut depeārent. q̄ future
 necessitatis legib; ipſeata mutari. alioꝝ pueri neq; rent. Aut qd̄ h̄ refert
 v.i.r. Tiresias. Senſis ē aut qd̄ q̄ ſi dicat. nihil hoc diſtat ab illo r̄idicalo
 Tiresie vaticinio. qd̄ eft apud Horatii libro ſimoni ſedō. **O Laertias**
 de deo dicā. aut erit. aut nō. Duinare etem magn⁹ mihi donat Apollo.

Tiresias theban⁹ cū forte duos angues coētis peuiſſet. in feminaz
 fuit puerſus. ac ſep̄tē aīnos in eo ſep̄tē duraffe feretur. Rurſusq; cū eſdem
 p̄teraffer. in h̄ſtīum ſexum reuerſus ē. Qd̄ qd̄ ne q̄s oīna fabuloſ
 ſum puer. legat. Pliniū in ſep̄tē naturaliſtice. ⁊ diuuz Augustinus
 de piugis veeris ac noue legi. q̄ afferunt q̄busdā id accidisse. **T**erep **T**
 relas ab Joue Junoneq; p̄tenditib;. vtrius maior in coītu voluptatē affirmauit **Qua**
 maria Juno trāta. illū obcecauit. Jupit̄ p̄o. p̄ oculis adēp̄tis ei ſcire furū
 rā dedit. penāq; leuauit honore. Callimach⁹ ⁊ Propt̄ eo dicit obcecaū
 Tiresias. ⁊ Pallada nudato corpe ſe lauantē in aīs aspergiſſ. Hic puerbiū
 TυρλοΤερος Τιρεστον cecor Tiresias. de eo q̄ ſup̄ modū cecorē
Qui paulo ante cātabas. carmine ſexto quarti libri

Metz tertii

Q ue nā diſcorſ ſedera rez	L aſa reſoluit. q̄s ſāta deus
C leris ſtatuit bella duob; U l q̄ carptum ſingula h̄ſtent	
E adē nolint mīſta iugari A n nulla ē diſcordia veris	
S empq; ſibi certa coherent S z mens cecis obruta mēbris	
N eqt̄ oppoſto luiminis igne R ez tenues noſcere nexus	

Boetij de cōsolatōe philosophie

Sz cur tato flagrat amore
Scit ne qd appetit anxia nosse
Et si nescit qd ceca petet
Aut qs valeat nescita sequi
Queat ignar noscere formā
Parit summā t singula norat
Nō in totū est oblita sui
Igit quisquis vera requirit
Tec genit tamē omnia nescit
Consulit alte vila retractas
Ueritatis qd oblitas. Addere ptes
¶ Carmē ē eiusdē gñis cū primo h Seuerin⁹ admirab⁹ obstupest,
cam desideras. cur ea duo ha.alter dīvīa pscētia.alter dē arbitrii mī
libertate. separatis secrētūq; p̄pensia fidē admittat. eadē ac p̄lūcta minis
me nob̄ cohētere videant. ¶ Larptim. separatis. ¶ Jugari. p̄pigi. ¶ Sz
mens. Ignorārie ai n̄i ip̄putat. q̄ rex veritatē p̄spicere nō valēt. ¶ Ob
rura. opp̄sta. ¶ Lecis mēbris. corge caliginē obliuionemq; aio inferent.
¶ Luminis. intellege⁹. ¶ Igne. vīgore. ¶ Tenues nexus. subtiles p̄lūcti
ones. ¶ Sz. cur. Platonic⁹ hoc ē. In dialogo cū Platoni de p̄tute. qui
Denon inscribit. Socrates Denonez Aristippi t Gorgie auditorē ad
id p̄deuit. q̄ p̄pensia ē nos inuestigādo aliquid cognoscere. aut. si inuestigā
do aliquid cognoscimus. illō alias cognouim⁹. Igit id cognoscere
nō alid ē. q̄ reminisci t in memorīa reuocare. Qua cū tramite (inquit
Denō) inuestigabis o Socrates. qd qdē qd sit oīno ignoras. qle tibi p
ponens. id qd ignoras inq̄res. aut etiā si in illud incidas. qnam signo id
qd ignoraueras. illō ē agnosces. Lui Socrates. inrelinco inq̄. qd velis
o Denon. at tu aiaduertis ne. q̄ litigiosaz argumentatōem in mediū ad
duxisti. q̄ les hō neq; qd nescit. neq; qd ignorat inq̄rit. nā si nescit. nulla in
q̄litio opus e. hō neq; qd nescit id inuestigādo. Nō cū nouit. qd q̄rat. Qua
re rādē colligit. nihil inuestigādo nos discere posse. nisi q̄ ante sciuimus.
etiā codē mō. ¶ Denē altā. diuinā. ¶ Cerneret. p̄p̄laret. ¶ Summā
vniversale p̄ponem. ¶ Singula. singlaria. ¶ Neutro ē habitu. Boeth⁹
tū mag⁹ sit Platonic⁹ q̄ Aristotelic⁹. mediū in se p̄pet inter virtutē p̄bm
et eoz p̄cordiā se tradicuz. aliqui pollicē⁹ ē. qd an p̄st̄re nouit
¶ Aristotel⁹ sūia ē. nibil in cōmodi accidere. aliquid mō scire. qd qs dicit. et
aliqui mō ignorare. Nā nibil absurdū est. si scit qdāmō vt in vniversali. qd
peculiariter t p̄prie dicit. Sed si hoc mō. vt quatenus dicit. sic t scit. in cō
ueniens est. Scit igit in vniversali. qd ignorat in p̄iculari. t dicit in par
iculari. qd scit in vniversali. ¶ Cōsulit. in p̄siliū adh̄ter. ¶ Alte. in diu
na mēcē. ¶ Uisa. p̄specta. ¶ Reractas. reminiscēs. ¶ Oblitas. obliuio
ni traditas. Passim dixit. Sic Daro. Nūne oblitera mēti tot carmina
¶ Addere p̄tes. Adom⁹ p̄lus ceteris in carminis sine subiec̄us.

Liber quintus Folium .xcix.

Tum illa. vix² (inquit) hec ē te puidētia q̄rela Marcoꝝ Tullio
 (cū diuinatōeſ distribuit) vehemēt agitata. tibiꝝ ipiſi res diu
 priſus multūq; q̄ſita. ſi haud q̄q; ab ullo vely hactenſ latiſ diligēt
 ac firmis expedita. Euiſ caliginis cā ē q̄ hūane rōcinatōis moris ad
 diuine p̄ſciētē ſimplicitatē nō p̄t admoueri. Que ſi ullo mō cogitas
 ri q̄at. nihil priſus relinq̄t abigui. Qd̄ ita temū pateſacere atq; expe
 dire tētabo ſi p̄hus ea q̄bo moueris expediero. Quero em̄ cur illā ſol
 uentū rōnem mīn̄ efficacē putes. q̄ qz pſcientiā nō ē futuris rebus
 cām neceſſitatē exiſtimat. nihil ipſediri pſcia arbitriū libertatē putat
 Nū em̄ tu aliūde argumētū futuroꝝ neceſſitatē trahis. niſi q̄ ea q̄ pſ
 ſciunt nō eueniare nō p̄nt. Si igiſ p̄notio nullā futuris rebus adiūcet
 neceſſitatē (qd̄ tu etiā paulo aū fatebare) qd̄ ē qd̄ volūtarij exiſtēt
 ad certū cogant euentiū. Eteim positois ḡra vt qd̄ pſeq̄t aduertas
 Statuam̄ nullā ēc pſcientiā Nū igiſ (q̄ſtum ad h̄ attiner) q̄ ex ar
 bitrio eueniūt ad neceſſitatē cogunt. B. Minime. P. Statuam̄ iterū
 ēc. ſi nihil rebus neceſſitatē adiūgere manebit (vt opinor) eadē volūtatiſ
 integra atq; abſoluta libtas. S; pſciētia inq̄es. tāetſi futuris eueniens
 di neceſſitas nō ē ſignū tñ ē neceſario ea ēc vētura. Hoc igiſ mō etiā ſi
 p̄cognitio nō fuisset. neceſarios futuroꝝ exiſtēt ēc pſtaret. Dñe eteim
 ſignū em̄ qd̄ ſit oñdit. nō vō efficit qd̄ deſignat. Quare demōſtrān
 dū p̄hus ē. nihil nō ex neceſſitate ſtingere. vt p̄notōem ſignū ēc huins
 neceſſitatē appaſeat. alioq; ſi hec nulla ē ne illa qd̄ē eiꝝ rei ſignū pote
 rit ēc q nō ē. Jā vō p̄batōeſ firma rōne ſubnīxā pſtat. nō ex ſignis
 neq; perit extrinſec̄ argumētis. ſi ex eueniētib; neceſſiſez cauſis ēc
 duccā. B. S; q̄ fieri p̄t vt ea nō pueniāt q̄ futura ēc puidēt. P.
 Quasi vō nos ea q̄ puidētia futura ēc p̄noscit nō euētura credam̄
 ac nō illō potiꝝ arbitremur ſi eueniāt. nihil tñ vt eueniēt ſui natu
 ra neceſſitatē habuisse. Qd̄ hinc facile p̄pēdas licebit. Plura eteim dñ
 ſiūt ſubiecta ocul' ſtuemur vt ea q̄ in q̄driḡ ſmoderādis atq; ſlectē
 dis facere ſpectat̄ aurige atq; ad hūc modū cetera. Nū igiſ q̄cq; il
 loꝝ ita fieri neceſſitas vlla pſellit. B. Minime. P. fruſtra em̄ ēc aris effec
 tis ſi oia coacta mouerent. Que igiſ cū ſiūt carēt exiſtēdi neceſſitatē.

Z i

Boethij de cōsolatiōe philosophie

eadē pūlūq; sīt sine necitātē futura sūnt. Quare sūnt qdā euētūrā
qz exīt ab oī necitātē absoluīt sīt. Nā illō qdē nullū arbitror eē dī
ctuꝝ q̄ q̄ nūc pūlūq fierēt euētūrā nō fnerit. Hec igit̄ etiā p̄cognitā
liberos hñt euēt̄. Nā sicut sc̄ia p̄tītiū nihil his q̄ fūt. ita p̄scia su
euroꝝ nihil his q̄ vētūrā sūnt necitātē iportat. Sz h̄ (Inq̄s) ipm du
bitat. an eaꝝ rez q̄ necarios exīt nō hñt. vlla possit eē p̄notio. disso
nare etem̄ vīdēt putat̄ si p̄uideat̄ p̄seq̄ necitātē. si necitas desit mi
nime p̄sciri. nihilz sc̄ia p̄phēdi posse nīl certū. Qd̄ si q̄ incerti sūnt
exīt̄ ea q̄st̄ certa p̄uident̄ opiniōis eē caligīnē nō sc̄ie veritātē. Aliq̄
em̄ ac sese res habeat arbitrarī ab īregritatē sc̄ie credis eē diuersum
Lūt̄ erroris cā t̄. q̄ oīa q̄ dīsq̄ nouit et ipoꝝ tātū vī atq; natura cog
nosc̄i existimat̄ q̄ sciunt̄ qd̄ totū p̄tra ē. Om̄e em̄ qd̄ cognosc̄it. nō
fīm̄ sui vim. sz fīm̄ cognoscētū pot̄ p̄phēdit̄ facultatē. Nā vt h̄
breui liqat̄ exēplo. vnā eandēcōs corpīs rotūditatē alīs vīsus. alīs ta
ctus agnosc̄it. Ille emin̄ manēs totū sīl' iact̄ radūs intueſ. h̄ vō co
herēs orbi atq; dūuct̄ circa ipm̄ mot̄ abitū rotūditatē p̄tibō p̄phē
dit. Ip̄m̄ q̄q̄ vōiem̄ alīs sensus. alīs imaginatio. alīs rō. alīs intelligē
tia intueſ. Sētūs em̄ figurā in subiecta materia p̄stitutā. Imagina
tio vō solā sine materia iudicat figurā Rō vō hāc q̄q̄ trāscēdit̄ s̄c
etēcōs ipaz q̄ singlaribō inest v̄li p̄sideratē pp̄cēdit. Intelligētia vō
celstior ocul⁹ extitit. supgressa nāq̄ vniuersitatis abitūm. ipam̄ illā
simplicē for̄mā pura mētis acie p̄tuet. In q̄ illō maxie p̄siderādū ē
Nā supior vis p̄phēdēdī ap̄lectū iferiorē. iferior vō ad supiorez
nullo mō p̄sturgit. Nec em̄ sensus extra materiā valer v̄l' v̄les sp̄cs
imaginatio p̄tuet v̄l' rō capit simplicē for̄mā. Sz intelligētia q̄st̄ delig
spectas p̄cepta forma q̄ līsunt cūcta dñjudicat. Sz eo mō q̄ for̄mā ip
sam̄ q̄ nulli alī nota eē poterit p̄phēdit. Nā z rōnis vniuersuz z ima
ginatōis figurā z materiale sensibile cognoscit. Nec rōne v̄les nec
imaginatē nec sensib⁹. Sz illo vno īctu mētis formalr̄ (vt ita dicā) cūc
ta p̄sp̄cīcēs. Rō q̄q̄ cū qd̄ v̄le respicit. nec im̄ agimātōne nec sensib⁹
v̄tens. imaginabilia v̄l' sensibilia p̄phēdit. Hec ē em̄ q̄ p̄ceptōis sue
v̄lesq̄ definiit. Vō q̄q̄ bīges rōnale. q̄ cū v̄lis notio sit. em̄ imagi

Liber quintus Folium.c.

Nabilē sensibilez eē rē null⁹ ignorat. qđ illa nō imaginatōe vñ sensa.
h̄ rōnali pceptōe p̄siderat. Imaginatio q̄qz rācessit ex sensib⁹ visendi
formādīqz figuras sumpsit exordiū. sensu tñ absente sensibilia q̄qz
collustrat nō sensibili h̄ imaginaria rōne indicādi. Vides ne igit
vt in cognoscēdo cūcta sua pot⁹ facultate. q̄z eoꝝ q̄ cognoscuntur
ytant. Neqz id iniuria. Nā cū oē indiciū indicāt; ac⁹ existat. necē
ēvit suā q̄qz operā nō ex aliena. h̄ p̄pria potestate pficiat

¶ Dicit ea Phia. q̄ Seuerin⁹ h̄esitabūd⁹ obiecit. et singlatiz obiecitos
nū nodos enodat oñdes dei p̄scierū. et h̄uani arbitrii literatē sil p̄sistere.
Diuus Hieronym⁹ in Jouianū capite. xxxii. Literi arbitrii nos ɔ didic
de⁹. nec ad p̄utes. ne ad vitia necitare trahimur. Alioqñ vbi necitas ē
nec dānatio. nec corona ē. Sic ut in bonis opib⁹ p̄fectoz ē de⁹ (nō ē tñ vo
lens). neqz currēt. h̄ miserēt. et adiuuāt̄ dei) vt quentire valeam⁹ ad calce.
sic in mal⁹. et p̄tis semina n̄a sunt incētua. et p̄fectio diabolit. ¶ Cū vide
rit nos sup fundamētu Christi edificare fēnū. ligna. stipulā. tñc supponit
incētū. ¶ Q̄d ita demū. Q̄d Boeth⁹ liter⁹ arbitrii p̄ puidetā nob̄ aue
fieri suspicab⁹. cuiusmodi rōne collegit. Quicqd̄ futur⁹. aut necario ē fut
ur. aut p̄tinget. Si necario. perit libertas arbitrii. Si p̄tinget. q̄ p̄tē p̄
scierū. cu⁹ p̄tigētib⁹ nō sit scia. h̄ magi⁹ p̄scetera. Primiū igit̄ icipit phia
ondere. p̄scientia futur⁹ rebi necitare nō iponere. deinde p̄bat de p̄tigētib⁹
et incēt⁹ certa ap⁹ dei ē posse p̄scientia. ¶ Quero em. Hoc loco Phia
tueſ alia mō rō nem cā. quā sup Boeth⁹ oīno iprobauit nō eo futura eue
nire. q̄ de⁹ ea p̄uidit. Is q̄ futura sunt. de⁹ p̄uidisse. Hec rō bona ē in eo.
q̄ liter⁹ arbitrii necitare vindicat. vez in h̄ falsa. q̄ futura p̄scierū cām
ponit. ¶ Que q̄ p̄scientia. Sēlū ē. Quero ex te Seuerine. cur illā soluen
tū rōm⁹ mīn⁹ efficacē putes. an iō q̄ p̄scientia futur⁹ rebi cām necitaz̄ esse
nō existimes. vez age mō si necario res fururas sent̄. vñ eratis isti cām
necitaz̄. n̄isi ex p̄scierū. Si igit̄ tibi demōstrauerō hāc p̄notiōne diuinam
nō iponere futur⁹ necitare (q̄d z̄ rute paulo an facebar⁹) nihil erit. q̄ liter⁹
arbitrii ipediri putes. ¶ Quātū ad h̄ arriner. i. ad hāc ḡtōnē. q̄ at p̄sc
ientia ē necitaz̄ futuroz cām. ¶ Sz̄ p̄scientia inq̄s. Tacite q̄stionē occur
rit. si forte Seuerin⁹ obiecisset hāc in modū. Esto vt nulla sit futur⁹ et p̄
scia necitaz̄. cām signū ea necario esse futura. Huic Phia sic r̄ndet. Par
sōne erā si nulla fort p̄notio. necessari⁹ futuri p̄staret eue⁹. Lui⁹ rei rō
hec ē. Signū nō efficit rē cā. cu⁹ ē signū. h̄ tñ qđ sit oñdit. Verbi ḡra h̄c
dera aḡi cauponā sūspēla vñvñ venale ficas. nō efficit. vt id ibi venale hāte
atur. ¶ Quasi yo. Sēlū ē. Nō laboram⁹ an euētura sint. q̄ p̄sciant. sed
on suapte natura. vt euētāt̄. necitaz̄ aliquid patiant. ¶ Sz̄ h̄ inq̄s. Soluit
ēa dubitatōz Phia. quā Seuerin⁹ sup his p̄būt̄ p̄soluit. Si qđ ita fus
tuz ē. vt ei⁹ cert⁹. ac necessari⁹ nō sit euētus. id euētura ēē p̄sciri q̄ poterit.
¶ Luius erroris cā. Nāc Phia tollēde alteri Boethiane dubitatōi se
accingit. q̄ ē. an de incēt⁹ vlla possit ēē p̄scientia. cu⁹ scia nibil n̄isi certū p̄ze
bendat. Proinde si incēta p̄ cert⁹ p̄uideant. qđ nō ēē p̄scientia. h̄ opiniois

L ii

Boetij de cōsolatiōe philosophie

caliginē putat. **H**uius āt hec obiecta Phia dī hui⁹ erroris cāmē, q̄ optnamur oia q̄ pānoscūl suapte natura. nō vi aut factare p̄gnoscēnū p̄phēdi. qd̄ falsū ē. **S**i cīm cognitio rei qd̄ē q̄ cognoscēt. nō āt cognoscēt faciliitate sc̄rct. res ab oīb vno codicē mō cognoscēt. nec forer diuisē būane q̄ intelligentie discrīmē yllū. qd̄ q̄ sit falsū. q̄ nō vider. **T**ile. virus. **E**mit⁹. clōgīn⁹. **J**acī. emīss. **H**oc loco Platoni⁹ opiniorē sc̄q̄. cui reclamat Aristoteles. quē ipudētissima theologiaz turbaz p̄tra vete rū. corūdēz doctissimoz theologoz si iam nihil verita ē iū celū recipē. sup h̄ alibi p̄mod⁹. **S**cōci cāulas cē viderē dicit. radioz ex oculū in ea q̄ videri q̄ntē emissionē. acrīsq̄ s̄t intētōne. **D**emocrit⁹ ⁊ **E**pīcīt⁹ opinōt ḡ imaginū infēr⁹ visuale pōrēa accidere. radiosq̄ qd̄ā ab oculū extēos. s̄t atq̄ subiecte rei instēre. rursus in colēdē redire infērariq̄. **A**ristoteles acutissimo vir ingenio. s̄t **P**latone fērō exp̄stimat visionē fieri rei visiblē sp̄cīcīz intra oculos recipi. **E**mpedocles imaginib⁹ radios insinuit. id q̄ p̄ diūctiz imaginis radios vocavit. **H**yparch⁹ autumāt ab vtroq̄ ou lo ad corporoz lineamēa experrecros. pindē atq̄ manū admotu corpora summa p̄crecāe. app̄hēlōnē eoz ad visuale vīm referre. **P**lato p̄ corrādiantia visū fieri existimat. lumē ab oculū qd̄ē exerto ad alīq̄ū internallī p̄ cognatū sibi acrē clūctē. a corporoz h̄o illato oculante illū. serēq̄ iter mediū diffusū amolituz fūcē. q̄ visuālī ignē intētē. **H**ec cīm dī cora dianīa platonica. **H**ic. tac⁹. **O**rbi. corpori rotūdo. **I**ntelligēta. intellegēt⁹ incorporeus ⁊ a materia sc̄iūc⁹. **E**xplīs s̄t dīt in cognoscēndo oia suapte poti⁹ facultate. **H**eoz. q̄ cognoscunt. vti.

Metz q̄niū

Quondā porti⁹ attulit
Qui sensus ⁊ imagines
Credant mentib⁹ imp̄mē
Nos est equore pagine
Pressas figere litteras
Nihil motibus explicat
Notis subdita corporoz
Rerū reddit imagines
Lernens om̄ia notio
Aut que cognita diuidit
Alternūqz legens iter
Nūc decidit in insūa
Ueris falsa redarguit
Longe cāula potentior
Impressas patif notas
Acyires animi mouens

Obscuros nimū senes
E corporib⁹ extēmis
Ut quondā celēt stylō
Que nullas habeat notas
S̄t mens s̄t p̄prijs vigens
Sed tantū patiens iacet
Lassosq̄ in speculi vicem
Unde hec sic animis viget
Que vis singula prospicit
Que diuisa recolligit
Nūc summis caput inserit
Tum sele referens sibi
Hec est efficiens magis
Quā que matricē modo
Precedit tamē excitans
Uixi in corpore passio

Liber quintus

Cū vel lux oculos ferit
Tum mētis vigor excitus
Ad motus similes vocans
Introsum reconditus

Hoc carmine Sylconico Stoicos erroris iā dicti seminatores, puta &
res ex sua poti⁹ natura, q̄ cognoscētiū facultatē p̄phēdant, acris incessis
Phia, eorumq; opinionē p̄futur. Siebat y cognitioez solū ab exterioz corp
pot situdinib; aio imp̄ssis p̄fici, qđ si vey forct. mens patet ab ext̄is
rebus, h̄ p̄fesso ē ap̄d oēs q̄ recte philosophat. intellectū ē acciūū menēc.
quō intellig. agere, nō pati. **P**ornic⁹. Stoicos s̄eat, d̄ q̄b in p̄o 2mē
tarior dixim⁹. **O**bsecuros, ex q̄b ipsas iplicat⁹ vix p̄ colligīnīa. **Q**ui.
stoici. **S**ēlus, sentiōes. **E** corporib; extimus, ex reb; exteriorib; **L**icens
nt p̄p̄duxit, q̄ corporiēda ē. **S**z videt verteres limit⁹. q̄ dixerūt corp⁹, et **C**orpos
corporis de⁹ r̄ decor, alg⁹ r̄ algor, frig⁹ r̄ friger. **G**ut, quēadmodū **C**orpos
Quodā, aliquā. **A**cq̄re, in plantie, eupstie, plano spacio. **A**not, pri
ma p̄racta, i. signis q̄ corpora experint⁹ in p̄mūt. **I**n vice, ad situdinez.
Noto, cognitio. **Q**ue vis, potēcia. **S**eniendū tria ēē ḡna i selectionā
q̄b p̄mūt s̄ simpliciū app̄hēsio. hinc ē q̄ aut Singla p̄spicit. h̄ singlatim
et secretz r̄ vnāquāq; z simpli i selectionē. **S**ecundū p̄positio aut diuisio. vī
ē Aut q̄ cognita diuinit. **Q**ui diuisa recolligit. **T**ertiū rōcinatio. q̄ et no
tis ea q̄ ignota erāt, assegnimur. Hinc st. **T**ū sele referes sibi vey falsa res
darguit. **L**egēs, trāsies, p̄curres. **A**lternā iter, mō ascēdēdo ab infi
mis ad supina, mō descēdēdo a summis ad ima. **D**ividit media extē
ra, i. descēdē. **T**ū, deīn. **R**efers, redūces, r̄ q̄li in orē rōcinando res
colligēs. **P**recedit h̄ loco, ve fere solet. **P**latone er̄p̄mit, q̄ rex sp̄s ab
initio aie in his exultimauit, s̄z pragioz t̄reni corporis cā s̄opitā dī quātāg.
nō agere, nisi ext̄noz sensuū passiōe exciteb;. excitatā vō specie, quā sensus
exterior imp̄ssit, euocari, r̄ p̄uncta specie interna cū ea quā ext̄nscē⁹ acce
pit, tū demū intelligere.

Folium. cī.

Vel vox aurib; ins̄trepli
Quas intus species tenet
Notis applicat exteris
Formis miscet imagines

Hoc carmine Sylconico Stoicos erroris iā dicti seminatores, puta &
res ex sua poti⁹ natura, q̄ cognoscētiū facultatē p̄phēdant, acris incessis
Phia, eorumq; opinionē p̄futur. Siebat y cognitioez solū ab exterioz corp
pot situdinib; aio imp̄ssis p̄fici, qđ si vey forct. mens patet ab ext̄is
rebus, h̄ p̄fesso ē ap̄d oēs q̄ recte philosophat. intellectū ē acciūū menēc.
quō intellig. agere, nō pati. **P**ornic⁹. Stoicos s̄eat, d̄ q̄b in p̄o 2mē
tarior dixim⁹. **O**bsecuros, ex q̄b ipsas iplicat⁹ vix p̄ colligīnīa. **Q**ui.
stoici. **S**ēlus, sentiōes. **E** corporib; extimus, ex reb; exteriorib; **L**icens
nt p̄p̄duxit, q̄ corporiēda ē. **S**z videt verteres limit⁹. q̄ dixerūt corp⁹, et **C**orpos
Quodā, aliquā. **A**cq̄re, in plantie, eupstie, plano spacio. **A**not, pri
ma p̄racta, i. signis q̄ corpora experint⁹ in p̄mūt. **I**n vice, ad situdinez.
Noto, cognitio. **Q**ue vis, potēcia. **S**eniendū tria ēē ḡna i selectionā
q̄b p̄mūt s̄ simpliciū app̄hēsio. hinc ē q̄ aut Singla p̄spicit. h̄ singlatim
et secretz r̄ vnāquāq; z simpli i selectionē. **S**ecundū p̄positio aut diuisio. vī
ē Aut q̄ cognita diuinit. **Q**ui diuisa recolligit. **T**ertiū rōcinatio. q̄ et no
tis ea q̄ ignota erāt, assegnimur. Hinc st. **T**ū sele referes sibi vey falsa res
darguit. **L**egēs, trāsies, p̄curres. **A**lternā iter, mō ascēdēdo ab infi
mis ad supina, mō descēdēdo a summis ad ima. **D**ividit media extē
ra, i. descēdē. **T**ū, deīn. **R**efers, redūces, r̄ q̄li in orē rōcinando res
colligēs. **P**recedit h̄ loco, ve fere solet. **P**latone er̄p̄mit, q̄ rex sp̄s ab
initio aie in his exultimauit, s̄z pragioz t̄reni corporis cā s̄opitā dī quātāg.
nō agere, nisi ext̄noz sensuū passiōe exciteb;. excitatā vō specie, quā sensus
exterior imp̄ssit, euocari, r̄ p̄uncta specie interna cū ea quā ext̄nscē⁹ acce
pit, tū demū intelligere.

Quod si in corporib; sentiēdis q̄uis afficiat iſtrumēta sensuū **P**rosa quā
forinsec⁹ obiecte q̄litates. aī q̄q agētis vigorē passiō corporis
ancedat, q̄ in se actū mētis, puocet, exciteret interizq̄selcētes iſtrumēta
formas. si in sentiēdis inq̄z corporib; aīm⁹ nō passiōe iſignif. h̄ ex sua
vi subiectā corpori iudicat passionē. q̄to maḡ ea q̄ cūch̄ corpori affe
ctionib; absoluta sunt i discernēdo nō obiecta extrinsec⁹ sequunt. h̄
actū sue mētis expēdiūt. Hac itaq; rōne m̄ltiplices cognitōes diuer
sis ac differētib; cessere substātūs. **S**ēlus em̄ sol⁹ cūch̄ alijs cogni
tionib; destitut⁹. i. mobilib; animatib; cessit. q̄les sunt cōche mar⁹. q̄
q̄ alia saxis herēcia nutriunt. Imaginatio vō mobilib; teluis q̄b
tā inē fugiēdi app̄getēive alijs videt affect⁹. Rō vō hūani tm̄ ge
L iiij

Boetij de cōsolatiōe philosophie

Hēr̄ ē. sicuti itelligētia sola diuini. Quo sit ut ea noticia ceter̄ p̄fici q̄ suapte natura nō mō p̄priū. h̄ ceteraz q̄q̄ noticiaz subiecta cog noscit. Quid igit̄ si rōcinatōi sensus imaginatioz refragent̄. nihil ec̄ illō vle dicētes qd̄ sele intueri rō putat. Qd̄ em̄ sensibile v̄lma/ ginabile ē. id vniuersum ec̄ nō posse. aut igit̄ rōnis vez ec̄ iudicū. nec q̄cq̄ ec̄ sensibile aut qm̄ sibi notū sit p̄la sensib⁹ ⁊ imaginatioz ec̄ subiecta. inanez acceptōez ec̄ rōis q̄ qd̄ sensibile sit ac singlare qd̄ qd̄dā vle considerer. Ad hec. Si rō stra m̄deat si qd̄ ⁊ qd̄ sensibile et qd̄ imaginabile sit. i vniuersitat̄ rōne spicere. Illa ho ad vniuer sitat̄ cognitōem aspirare nō posse. qm̄ em̄ notio corpales figurās nō possit excedere. De rez ho cognitōe firmiori poti⁹ p̄fectiori. iu dicio ec̄ credēdū. In hm̄oi igit̄ līte nos q̄b̄ tā rōcinādi q̄ imaginā di etiā sentiēdī q̄ vis inest nōne rōis poti⁹ cām pbarem⁹. Sile ē q̄ huana rō diuinā itelligētia futura nisi vt ipa gnoscit nō putat intueri. Nā vt disser̄ si q̄ certos ac neccarios h̄re nō videant̄ euen̄. ea certo euētura p̄sciri neq̄unt. Vaz igit̄ rez nulla ē p̄scia. quā si etiā in his ec̄ credam⁹ nihil erit qd̄ nō ex neccitate pueniat. Si igit̄ vt rōis p̄ticipes sum⁹. ita diuine iudicām̄ mēt̄ h̄re possem⁹. sic imaginati, onē sensumq̄ rōni cedere oportere iudicauim⁹. sic diuine sele mēti hu manā summittere rōem iustissimū cēserem⁹. Quare in illius fame intelligētiae cacumē (si possum⁹) erigamur. Illic c̄m rō videbit qd̄ in se nō p̄ intueri. Id at ē qnā mō etiā q̄ certos exit⁹ nō h̄nt. certa tñ videat ac definita p̄notio neq̄ id sit opinio h̄ summe potius sc̄e nullis terminis inclusa simplicitas.

¶ Ex eo qd̄ sup̄ tracrat̄ ē. cognitōez nō rei q̄ noscīt naturā. h̄ cognoscēt̄ v̄m facultatēs sej̄. on̄ dif̄ deū leerti euēt̄ futura ve certa p̄scire. tāet̄ hoc huana rō mīme p̄cipiat. Nā si cognoscēt̄ naturā sej̄. tenendū ē. diuersis substatīt̄ diuersas ec̄ cognoscēt̄ facultates. q̄z alia p̄ster ali. ita vt q̄ p̄fectior sit. iſeriores q̄z in se habeat. ⁊ iſfectiores ad eā q̄ p̄stātor ē. aspirare nō q̄ant̄. Nec̄ c̄m sensus ⁊ imaginatio ad rōnis iudicū ec̄ atollū. ne q̄z rō p̄phendere diuine intelligentie modū. q̄ lōge ē absoluc̄sion⁹. ⁊ futura nobis incerta certissima p̄ficiēt̄ cōpletūr.

Metz qntū **Q** Uiam var̄s terras animalia permeant figuris
Namq̄ alia extento sunt corpore puluerēq̄ verrunt

Liber quintus Foliū. cīj.

Continuumq; trahunt vi pectoris incitata sulcum
Sunt quibus alarū levitas vaga verberetq; ventos
Et liquido longi spacia etheris enatet volatus
Vix pressissime solo vestigia gressibus audent
Uel virides campos transmittere vel subire sylvas
Que varijs videoas licet omnia discrepare formis
Prona tamen facies hæbetes valet ingrauare sensus
Unica agens hominū celum levat altius cacumina
Atq; leuis recto stat corpore despicioq; terras
Vix (nisi terrenus male despisis) admonet figura
Qui recto celum vulnu petis exerilq; frontem
In sublime feras. anīmū quoq; ne granata pessum
Inferior fidat mens corpore cessuus levato

¶ Carmē ē archilochii dactylicū pītās dactylico bucolico tetrametro. L
trib dactyl. vīl spōdeis. vīl altīnis. 2 q̄rto pede mī dactylo p̄tē orōis sumē
te. deīn trib trocheis. Eo Phīa hūan nature dignitatē p̄stantiāq; 2 meī
morat. atq; hoīez ex forme habitudine staturaq; ad celestū rez amore cō
cēplationēq; ad noneri. vīl q̄ ex oī aiāntū gne lol⁹ despectet humū. vulnū
q̄ suslato celū suspectet. ¶ Alia exēto. vīl p̄p̄ces 2 aīlia reprilia. ¶ Ena
ter. euolēt metaphora ē notissima. ¶ Trāsmittere. trāstire. Teteres dīxēt
trāmitro. p̄ trāsmitto. ¶ Prona. fr̄b̄lus iclinata Quid⁹. Pronaq; cū Dronus.
spectēt aīlia cetera terrā. Os hoīi sublime dedit. celūq; vīdere Jussit. et
erectos ad sidera tollere vult⁹. ¶ D. Culli⁹ Cicero lib. de legib⁹ p⁹.
Artes inūterabiles regre sunt docete natura. quā imitata rō res ad vitas
necarias solerter p̄secuta ē. Pm̄ at hoīez de eadē natura nō solū celeritas
te mēn̄ ornauit. 2 sensu rāq; satellites attribuit. figurāq; corporis habile
atq; aptā igēnio hūano dedit. Nō cū ceteras animātes abieciſſ; ad pastū
solū hoīiem erexit. ad celīq; q̄si cognatōis domiciliq; p̄stīni p̄specū exīta
ut. tū spēm ita formauit oris. vt in ea penit⁹ re p̄dītores effingeret. Sili⁹
Istalī lib. xv. Nōne vides hoīim vi celos ad sidera vult⁹. Sustulerie
de⁹. ac sublimia fingerit ora. Lū pecudes. volucrūq; gen⁹. formalsq; feraz
Segnē atq; obscenā passi strauisset in alū. Ad laudes gentiū. capiat sī
mūtra diū. Felic ad laudes hoīim gen⁹. Lactāti⁹ lib. de origine capite
scđ. Iuuat q̄ velut in ali⁹ sublimi specula p̄stītū. vñ vñueri et caudire
possint. Perlianū illō p̄clamare. O curuet terras aīe. 2 celestū lānes. Le
lū por⁹ ieuemini. ad cui⁹ spectaculū vos excitauit ille artifex ver⁹ de⁹. Ille
vob⁹ sublimē vulnū dedit vos in terrā curuamini. vos altas mētes. 2 ad
p̄rez lū cū corzib⁹ suis erectas ad inferiora depmūl. tāq; vos peniteat nō
q̄drupedes ē naros. Fas nō ē celeste aīal cū tēnīs. i terrāq; p̄genib⁹ p̄sa
n. Quid vos būfīchs celestib⁹ orbat. pñcīs i ūa vīla spōte p̄cubis. Hūs

L illū

Boethij de cōsolatōe philosophie

mi cū miseri voluntamini. cū deorsum q̄rit̄. qd̄ i sublimi q̄rete debuit̄. **D**ius Amb̄. lib. hexamerō. vj. **L**aus o ho pecudā more curvari. **L**aue. ne
in alii te nō tā cor̄ ge. q̄ cupiditate defecetas. **R**espice corporis tu formā. z
spēm p̄gruentē celi vigoris assūme. Si sola aialia. pna pascāt. cur te i dē
do sternis ip̄e quē natura nō stravit. **C**ur eo delectar̄. in q̄ nature dura ē
Cur noctes z dies tib⁹ intent⁹ pecor̄ more trena depascer̄. **C**ur illecebris
corpalib⁹ dedit⁹. ip̄z te ihonoraz. dū vētri gr̄ez ei⁹ passionib⁹ defuis. **C**ur
intellectū tibi admis. quē tibi creator attribuit. **C**ur te iūnēs p̄paras. a
q̄b⁹ te voluit de⁹ segregari. dicēs. **H**olite fieri. sicut equus z mu⁹ q̄b⁹ nō ē
intellect⁹. **A**ut si te edacitas eq̄. intēperātiq̄ delectat. z adhinnre ad se
minas voluptati ē. delectet in freno maxillas tuas chamoq̄ p̄stringi. **S**i
cruelitate pascer̄. feraz hec rabies ē. q̄ ppter scutis trucidant vide. ne te
q̄z crudelitaz tue p̄tak imanitas.

Prosa septa

Quoniam igit̄ ut paulo an̄ mōstratū ē oē qd̄ scil. nō ex sua. h̄z
ap̄hēdēntiū natura cognoscit itueamur nūc q̄tū fas est q̄s sit
diuine sube stat⁹. vt q̄ nā etiā scia ei⁹ sit possim⁹ agnoscere. Deū igit̄
eternū eē cūctoz rōne degettū cōe indicū ē. Quid sit igit̄ eternitas si
derem⁹. hec em̄ nob̄ naturā pariz diuinā sciētiāḡ patefecerit. Eter-
nitas igit̄ ē terminabil⁹ vite tota sil⁹ z pfecta possessio. Qd̄ ex colla-
tione tpaliū clar⁹ liqt̄. Nā q̄cqd̄ viruit in tpe id p̄nis a p̄teriti si sum-
ra pcedit. Nihilq̄ ē in tpe p̄slitū qd̄ totū vite sue spaciū pariter
possit ap̄lecti. Sz crastinū qd̄dū nūdū ap̄hēdit h̄sternū. ho iā gdi-
dit. In hodierna q̄z vita nō ap̄li⁹ viuit̄ q̄z i illo mobili trāistorio
q̄z momēto. Qd̄ igit̄ tgis patif p̄ditōez licet illō (sicut de mōdo cen-
suit Aristoteles) nec cepit vñq̄z eē nec desinat. vitaq; el⁹ cū tgis in-
finitate tēdāt. nōdū m̄ tale ē vt etnū eē iure credat. Nō em̄ totū s̄l̄
infinitē licet vite spaciū ap̄hēdit atq; p̄lectif. s̄ futura nōdū trā-
acta iā nō h̄z. Qd̄ igit̄ intermiabil⁹ vite plenitudinē totā pariz p̄p-
hendit ac possidet cui neq; futuri q̄cqd̄ ab sit nec p̄teriti fluxerit id
etnū eē iure p̄hibet. Idq; nece ē z lui p̄pos p̄nis sibi sp̄ assūtere z in-
finitatē mobil⁹ tgis h̄fe p̄st̄ez. Un̄ qd̄a nō recte q̄ cū audiūt vñz
Platonī mōdu h̄uc nec habuisse initū. nec habituz eē defectū h̄ mo-
p̄ditori p̄ditū mōdu fieri coeknū putat. Aliđ ē em̄ p̄ ic̄mīabīl̄ duci
vitā qd̄ mōdu Plato tribuit aliđ ic̄mīabīl̄ vite totā pariz p̄plerā
eē p̄nitiaz qd̄ dūsile mens⁹ p̄priū eē manifestū ē. Neq; de⁹ p̄dit̄ rebo
antiq̄oz videri d̄ tgis q̄titate. s̄ simplicē potius p̄petate nature

Liber quintus Foliū. cij.

Huc enim vite immobil pūtariū statū infinitū ille tpmaliū rex motū imitāt
Lūqz eū effingere atqz eōre nō possit. ex immobilitate deficit ī motū et
ex simplicitate pūtie decrecit in infinitā futuri ac pteriti q̄titatē. Et
cū totā partē sue plenitudinē neqat possidere. h̄ ipo & alīq mō
nūj eē definit. illō qd̄ ipleare atqz exprimere nō p̄t aliquētū videt emu
lari. alligās se ad q̄lēcunqz pūtiām hui⁹ exigui volucrisqz momēti⁹.
Que qm̄ manēt illi⁹ pūtie quādā gestat imaginē. qbuscūqz orige
rit id p̄stat ut eē videat. Qm̄ h̄o manere nō potuit. infinitū tpmis iter
arripuit. Eoqz mō faciū ē. vt continuaret vitā cūdo cui⁹ plenitudinē
oplecti nō valuit permanēdo. Itaqz si digna rebo noīa velim⁹ ipone
re Platōnē sequētes deū qdē eūnū. mūdū h̄o dicam⁹ ēē p̄etuū. Qm̄
igif oē iudiciū h̄m sui naturā q̄ sibi subiecta s̄i p̄phēdit. Est āt teo sq̄
etern⁹ ac p̄sentari⁹ stat⁹. Scia qzqz e⁹ oēm tpmis supgressa motionē in
sue manet simplicitate p̄sentie. infinitaz pteriti ac futuri spaci⁹ opere
etēs oia q̄si ī gerant ī sua simplici cognitōe considerat. Itaqz si p̄scie
tiā pēlare vel q̄ cūcta dīnoscit. nō eē p̄sciētiā q̄si futuri. s̄i scia; nū q̄
deficiēt istatīe rect⁹ existimab. Unū nō p̄uidētiā. s̄i p̄uidētiā fōr⁹
dr. & porro ab rebo infinitis constituta q̄si ab excelsō rex cacumīe cūca
p̄spiciat. Quid igif postulas ut necaria sitat q̄ dūlio lumine lustrat.
cū ne hoīes qdē necaria faciat eē q̄ videat. Nū em̄ q̄ p̄sentia cernis
aliquā eis necitatē tu⁹ addit̄ ituit⁹. B. Minime. P. Atqz si ē dīniā
hūaniqz p̄t̄ digna collatio. vt̄ vos v̄rō h̄erario p̄nti qdā vides
sta ille oia suo cernit etno. Quare hec dīniā p̄notio naturā rex p̄pē
tateqz nō mutat. Taliaqz apō se p̄ntia spectat q̄lia ī tpe oīz futura
puenīt. nec rex iudicia p̄fundit vnoqz sue mētis īmītu rā necario
q̄ nō necario vētura dīnoscit. Sicuti vos cū partē abulare in terra
hoīem & oriri in celo solē vides. qzqz siml vtrūqz p̄spectū. cū disser
nit. Et h̄ voluntariū. illō eē necariū iudicat. Ita igif cūcta despici
ens diuin⁹ ituit⁹ q̄litatē rex minime p̄turbat. apō se qdē p̄ntū ad
uditōe h̄o tpmis futuraz. Quo sit vt̄ hec nō sit opinio. s̄i fōtate vo
et̄ mira cognitio. cū extituz qd̄ eē dīgnoscit qd̄ idē existēdi necitate
carere nō nesciat. Hic si dicas. Qd̄ enētuz d̄ vides id nō euēnire nō

Boeth̄ de cōsolatōe philosophie

posse. qd̄ at nō p̄t nō euenire id ex neicitate contingere. meq; ad h̄ no-
men neicitas astringas. fatebor rē qd̄ē solidissime v̄itatis. s; cui vir
aliq; n̄i diuinā speculator accesserit. R̄ndebo nāq; idē futurū cū ad
diuinā notionē referat neccariū. cū h̄o i sui natura pp̄dic̄. libet p̄p̄
atq; absolutū videri. Due s; em̄ neicitates simplex vna veluti qd̄
nece ē. oēs hoīes eē mortales. Altera p̄ditōis. vt si aliquē abulare
scias. eū abulare nece ē. Qd̄ em̄ qd̄ nouit id eē alīe ac notū ē nece
s; hec p̄ditio minime secū illā simplicē trahit. Hāc em̄ neicitatē nō
pp̄ria facit natura. s; p̄ditōis adiectio. Nulla em̄ neicitas cogitice/
derevolūtarie ḡdientē. q̄uis eū tñ cū ḡdif̄ icedere neccariū sit. Eodē
igis mō si qd̄ puidētia p̄ns videt id eē nece ē. tāesi nullā habeat na-
ture neicitatē. Atq; dē ea futura q̄ ex arbitriū libertate pueniū p̄ntia
p̄tuet. Hec igis ad itinērū relata diuinū neccaria fūt p̄ p̄ditōis dīni
ne notiōis. p̄ le h̄o p̄siderata ab absoluta nature sue libertate nō desci-
unt. Sicut igis pculdubio cūcta q̄ futura dē eē p̄noscit. S; eoz qd̄ā
de libero p̄ficiū arbitrio q̄ q̄uis eueniāt exsistēdo m̄. p̄priā naturā
nō amittūt. q̄ p̄usq; fieret etiā nō euenire potuissent. Quid igis re-
fert nō eē neccaria cū p̄p̄diū scie p̄ditōis modis oīb; neicitas in/
stat. eueniāt. Hoc scz q̄ ea q̄ paulo aī. p̄posui sol oriēs z ḡdies h̄o. q̄
vñ fūt nō fieri nō p̄nt. eoz tñ vñū p̄us qd̄ q̄ fieret nece erat exisse
te alterz h̄o mīme. Ita etiā q̄ p̄ntia dē h̄z pculdubio exsistūt. S; eoz h̄o qd̄ē de rez neicitate descedit. illō h̄o de p̄tāte faciētiū. Haud igis
sūmū dixim⁹. hec si ad diuinā noticiā referat neccaria. si p̄ le p̄sides
renē neicitas eē nerib; absoluta. Sicuti oē qd̄ sensib; p̄t si ad rōnes
referas vle ē. si ad scip̄m respic̄ias singlare. S; si i mea inq; p̄tāte
sūt ē mutare. p̄positū. enacuato puidētia. cū q̄ illa p̄noscit forte mu-
tauero. R̄ndebo. Propositiū te qd̄ē tuū posse deflectere. S; qm̄ r̄ te
id posse. r̄ an facias q̄ ve p̄uertas. p̄nō puidētia v̄itas intueſ. diuinā
te p̄scītia nō posse vitare. sicuti p̄nt; oculi effugere nō possis in/
tuitū. q̄uis te in varias actōes libera volūtate p̄uertas. Quid igis
inq;. Ex mea ne dispōnes cīa diuīa mutabī. vt cū ego nūc h̄. nūc
illō veliz. illa qd̄ noscēdi vices alternare videat. Minime. Qm̄ne nā

Liber quintus Foliū .ciiij.

Et futurū diuinū p̄currit īuitū et ad p̄nūtia p̄prie cognitōis retorq̄e
ac renocat. Nec alēnat (vt tu ex̄istimas) nūc h̄ nūc illō p̄noscedi vi-
ce. s̄ vno īctu mutatōes tuas manēs p̄uenit atq; ὁplectis. Quā cō
phendēdi oīa visendis p̄nūtiaz nō ex futuraz p̄uetu rez. s̄ ex p̄pā
de simplicitate solutū ē. Et q̄ illō q̄z solutū qd̄ paulo aī posuissi
indignū ē. si scie dei cām futura n̄a p̄stare dicant. hec em̄ scie vis
p̄nūtaria notiōe cūcta ὁplectens rebo modū oībo ip̄a ὁstituit. nihil
h̄o posteriorib⁹ debet. Que cū ita sint manet intemerata mortalib⁹
arbitrij libertas. Nec iniq̄ leges solut̄ oī neccitate volūtati p̄mia pe-
nasq; p̄ponūt. Manet etiā spectator desup cūctoz p̄sei⁹ ce⁹. visionis
q; ei⁹ p̄nis sp̄ eternitas cū n̄oz actuū futura q̄litate ὁcurrat. bonis p̄
mia. malis supplicia disp̄elsans. Nec fruſtra sunt in deo posite sp̄s
p̄ces q; cū recte sint inefficaces eē nō p̄nt. Aueramini igit̄ vitia.
colite frutes. ad rectas sp̄s aīm subleuate. h̄uiles p̄ces in excelse
porrigite. Magna vob̄ ē (si dissimulare nō vult) necessitas indicta
p̄bit̄ cū aī oculos agitis iudicis cuncta cernentis.

Hac vltia hui⁹ eruditissimi cultissimis opis. psa docet ex dei puidētia
p̄siliis hoīm actionibusq; nihil neccitatis iponi. idq; v̄l potissimum hac rōne
Dei eternū cē cūctoz rōne degētū cōe ēiū dicū. Eternitas āt ē ictermabilis
vite tota s̄l⁹ et pfecta posseſſio. In q̄dē nihil ē p̄teritū. nihil futurū. vez p̄/
sentia sunt oīa. Lognitio h̄o (vt paulo aī disputatū ē) modū seq̄z et natu-
rā p̄gnoscēt. at mod⁹ p̄gnoscēdi i deo ē tū eternū. cū p̄ntari⁹ oīa lgi⁹ rāqz
p̄nūtia scit de⁹. v̄l et puidētia port⁹ q; puidētia dī. q̄l ab excelsi rez culmi-
ne infima q̄z p̄spiciat. S̄ q; p̄nūtia vident⁹ nullā ab his. a q̄b⁹ p̄spicunt.
neccitate accipiunt. quū nihil rebo. dū gerūt. neccitat̄ iponat īuit⁹. Proin di-
una puidētia res futuras. q; rāqz p̄ntes p̄spiciat. nulla neccitate astringit.
Ultim⁹ nos tēporat̄ h̄ n̄o p̄nt q̄dā sine neccitate vident⁹. ita de⁹ oīa s̄l
suo ēt̄o ꝑruct. nec ob id v̄l rez naturā p̄rietatez murat. v̄ludicia p̄fun-
dit. Dīu Grego. lib. moralium. xx. Prefere dī. q; vñāquāc̄ r̄ anīg veritat
vider. et id qd̄ futurū ē. p̄nis q̄z p̄nis fiat. puidet. Quō dē ē p̄se⁹ us. dū nul-
la. nūl q; futura sunt. p̄scian⁹ Et scim⁹. q; deo futurū nihil ē. aī cui⁹ oculos
p̄terita nō trāſeūt. futura nō veniūt. q̄ppe q; oē qd̄ nob̄ fuit. et erit. i eī⁹ p̄/
spectu p̄sto ē. et oē qd̄ p̄nis ē. scire p̄t port⁹. q; p̄scire. Et q; ea. q; nob̄ futura
sunt. vider q̄m ip̄i sp̄ p̄sto s̄l. p̄ser̄ dī. q̄uis neq̄z futurū puidet. qd̄ p̄nis
vider. Nā et q̄cūz sunt. nō ī eternitate ei⁹ iō vident⁹. q; sunt. s̄ iō sunt. q; v̄l
vident⁹ In illo em̄ nec p̄terita. nec futura rep̄iri q̄unt. s̄ cūcta mutabilitia im-
tabilit̄ durat. et q; i seip̄is s̄l existere nō p̄nt. illi s̄l oīa assūt̄. nihilq; ī illo
p̄terit. qd̄ trāſic. q; ī eternitate ei⁹ mō qdā incōprehēibili cūcta volumia se-
culoz trāſeūtia manet. currensia stat. Hec ex Gregorij moralib⁹ carptum

Eternitas.

Prescire.

Boetij de cōsolatōe philosophie

Eremus.
Perpetuus.

desumpta collegim⁹. eo q̄ ad hūc locū nō nihil facere videbāt. ¶ Deū q̄
dez chū. Prīmū eternū ⁊ ppterū. Etūnū ī br. qd̄ iterabilis vite plenitū
dīne sīl ⁊ plectū gmanēdo. Perpetuū. qd̄ vitā eūdo primuat. ¶ Scia qd̄
el⁹. H̄uo Aurelio auctore līb. de ci. dei. x. cap. xx. H̄o nō more nro. v̄l
qd̄ futurū ē pspicit. v̄l qd̄ pterū ē respicit. s̄ alto mō
qd̄ a nra cogitationū p̄studiis lōge alteris diuerso. Ill̄ q̄ppē nō ex h̄
in illis cogitatōe mutata. s̄ oīno inēmutabili v̄idz. ita vt illa qd̄ q̄ spalit
fūit. ⁊ futura nō dū sūnt. ⁊ p̄tūta īā sūnt. ⁊ p̄terita īā nō sūnt. ip̄e v̄o h̄c oīa
stabili ac sempit̄na p̄sciēta p̄phēdat. nec alīs oculi. alīs mēte. Nō em ex aio
p̄stat ⁊ corpe. nec alīs nūc. alīs ante. alīs postea. qm̄ nō sicut nra. ita v̄d̄ qd̄
scia trū tpm̄ p̄tūs videlicet ⁊ p̄teriti v̄l futuri varieratē mutat. apud quē
nō ē inūratio. nec momēti obūbratio. Nec em ei⁹ intērio de cogitatōe in
cogitatōe trālit. in cui⁹ icorporo p̄tūtu sīl adlūne cūcta q̄ nouit. qm̄ tpa
ita nouit nūl suis tpalib⁹ notionib⁹. quēadmodū tpalia mouer nūl suis
tpalib⁹ motib⁹. ¶ Hic si dicas. Repetit obiectōem sūp̄ morā. cāq̄ diluit
cūsmōdi rōne. quā nēmo nūl diuīo p̄ speculator intelligat. ¶ Due sunt etēm
nēcitas. Dilut̄ obiecti. tū lat⁹. tū plan⁹. ondēs duo cēnēta
ris ḡha. alterā qd̄ similitēt̄ absoluēt̄. a. terā v̄o nēcitaē p̄ditōis. ¶ Quia
iq̄rit refert. ⁊ interest. ¶ Hoc sc̄. subaudi refert ⁊ diluit morā dubitacōem
¶ S̄ si in mea inq̄es. Allā adfert obiectōez. quā p̄ materie q̄litate sat luſ
cūtōe fūmone diluit. ¶ Quid iḡt̄ iques. Rūfus alīa p̄ponit dubitacōez.
quā ⁊ mox remouet ⁊ refellit. ¶ Que cu ita sūnt. Lōcludit hūani literatē
arbitri⁹ ⁊ diuīnā p̄scientiā sīl p̄sistere. sup̄ q̄ re latius lege ⁊ relegē dialogū
Laurejū valle. q̄ iuste ne taxet Seuerinū nosfr. meliusq̄ eo hāc materiā
expedit. an sophistis cauillis agat. ⁊ oratoris fuc̄ obducat veritātē. nō
ē nūc mee facultas iudicare. T̄c̄ id cēsire doctozib⁹ relinq̄. ¶ Specula‐
tor. Solomō puerib⁹ capite. xv. In oī loco oculi dñi p̄tēplanc bonos
malos. Hieronym⁹ in qd̄a ep̄la. Quid oīnī speculatorē dñi credē. ⁊ caue
neqd̄. qd̄ diuīnū oculi dignū sit. aut operis. aut cogites. Bonis p̄mia.
Baptis̄ mātuan. Et sc̄l⁹ a supis. ⁊ b̄z sua p̄mia p̄v̄s. ¶ Aversamini.
Pulcherria adhucrato ad pulcherrias h̄tutes sub hūi⁹ ogis pulcheris
mi finē. ¶ Iudic̄ cūcta cernēs. Aureli⁹ Prudēt⁹ in hymnoz libro. Sic
tota decurrat dies. Ne lingua mēdax. aut man⁹. ¶ Oculi p̄cēt lubrici.
Ne noxia corp⁹ inq̄net. Speculator adstat dēsup. Qui nos dieb⁹ oīb⁹
Aetū. q̄nros p̄spicit. A luce pīna in v̄sp̄p̄. Hic iustus. h̄ē arbit. Hic
ineq̄. q̄qd̄ ē Huana qd̄ mēs p̄cipit. Hic nēmo fallit iudicē. Lodouic⁹
Bigus ad Lītū. Gluere flaq̄tio si vis. T̄ce liter ab oī. In desolato sit
tua vita loco. Et̄ ibi quicq̄ ages furtum ve palavē. mēmē. Inspe‐
tatore ſemḡ adesse deū. ¶ Finis. ¶ Protestatio eiusde

¶ In bis cōmentarijs. ⁊ ceteris. q̄ vel edidimus. vel dei grā sumus
editari. nihil oīno approbam⁹. nisi qd̄ a Romana tantū ecclēsia decreū
arc̄ assertū fuerit. ſemp̄ parati ⁊ v̄z a recte ſentientib⁹ edoceri. ⁊ ſugib⁹
sophistis veritātē patrocinante refragari.